

TAÐ VELDST ALT UM HVUSSU VÆL VIT **TORA**

EYSTUROYARTUNNIL Vit hava ikki sæð nógv til, hvussu eysturoyingar og havnarfólk fyrireika seg til dagin, tá ið koyrandi er ígjøgnum Eysturoyartunnlin

Áki Bertholdsen

– Nú tað er samtykt at gera Eysturoyartunnlin, verður tað ein avbjóðing hjá politisku skipanini at rationalisera útbyggingar og rakstur.

Tað segði Gestur Hovgaard, samfelagsfrøðingur, á fólkafundinum í Runavík leygarkvøldið.

Framsókn hevði heitt á hann um at koma við nøkrum hugleiðingum um, hvørja samfelagsliga ávirkan, ætlaði Eysturoyartunnlin fer at fáa.

Gestur Hovgaard staðfestir, at líka so nógv prát og kjak tað var um tunnlin, áðrenn Løgtingið samtykti at gera hann, líka so tigandi hevur tað verið aftaná.

– Og tað haldi eg er synd, serliga tá ið hugsað verður um, hvussu stór verkætlanin er, segði Gestur Hovgaard.

Hann staðfestir eisini, at í Føroyum hava vit ikki gjørt nógv burtur úr at kanna hvørji árin, teir tunlar, sum eru gjørdir, hava havt á samfelagið.

– Vit hava ikki gjørt nakað burtur úr at gjørt eina stóðulýsing av samfelagnum áðrenn tunnlin varð gjørdur, fyri síðani at kanna eftir, hvussu stóðan er broytt, eftir at tunnlin er komin.

Tí hellir Gestur Hovgaard seg partvís til tær royndir, tey hava gjørt sær í teimum økjum á Íslandi, í Noregi og í Danmark og Svøríki, har tey hava fingið fast samband.

Men nøkur tøl hava vit kortini úr Føroyum.

– Tøl fyri ferðsluna ígjøgnum Vágatunnlin og Norðoyatunnlin hava víst, at ferðslan ímillum miðstaðarøkið og Vágar er økt rættiliga nógv, síðani Vágatunnlin kom.

Ferðslan ímillum Miðstaðarøkið og Norðoyggjar er eisini økt, síðani Norðoyatunnlin varð gjørdur, men ikki líka nógv sum vestureftir.

Ávirkar búseting og handilslív

Gestur Hovgaard sigur, at tá ið Eysturoyartunnlin er gjørdur, er spurningurin um Suðurstreymoy og Eysturoy, ella Skálafjørður, verður eitt samanhangið øki, ella um talan framvegis verður um tvey sjálvstøðug høvuðsøki, sum verða samanbundin.

– Royndir aðrastaðni vísa, at tá ið tvey høvuðsøki verða bundin saman, soleiðis sum Havnin og Skálafjørður verða við Eysturoyartunnlinum, er ógvuliga sannlíkt, at tað fær stóra ávirkan á búsetingina báðu megin tunnillsmunnan.

– Borgarin fær nyttu burtur úr tunlinum, tí tað er styttri at koyra ímillum, og tað verður eisini lættari at arbeiða báðu megin tunnillsmunnan.

Hinvegin vísa royndirnar eisini, at lønarlagið og arbeiðsloysið broytist ikki orsakað av tunlinum.

– Men tað vísir seg, at í tí minna økinum, fer útboðið av vørum at minka, helst fer útboðið av serhandlum at versna.

– Tað verður kanska so, at fólk á Skálafirði fara at

keypa meiri hvítvørur og aðrar serligar vørur úr Havn, tá ið teir eru í Havn kortini.

Hinvegin vísir seg kortini, at prísurin á matvørum hevur lyndi til at fella.

Prísurin hækkar

Men samfelagsgrøðingurin sigur, at eitt, sum kanska hevur serligan áhuga hjá fólki við Skálafjørðin, er, at aðrastaðni vísir tað seg, at slíkt tunnillssamband trýstir prísir á fastari ogn á teimum minni plássunum upp eftir, kanska eini 20 prosent á privatarar ogn og eini 13-15 prosent á vinnilugum ognum.

Í Íslandi vísti tað seg, at áhugin hjá fólki í tí størri økinum, at keypa sær summarbústað í tí minna økinum, vaks munandi, eftir at Hvalfjarðartunnlin ímillum Reykjavíkarøkið og Akranesarøkið varð gjørdur.

Gestur Hovgaard veit kortini ikki, um hetta fer at gera seg galdandi fyri Skálafjørðin, eftir at Eysturoyartunnlin er komin.

Hann heldur, at tað eru størri sannlíkindi fyri, at hetta fer at gera seg galdandi, tá ið Sandoyartunnlin er gjørdur, at Havnarfólk

fara at fáa sær summarhús í Sandoyinni.

Men samfelagsgranskarin sigur, at eitt, sum hevur havt serligan týðning í sambandi við Hvalfjarðartunnlin, er, at útbúgvingar- og mentanarmøguleikarnir batnaðu rættiliga nógv á teimum smærru plássunum, eisini granskingarsetur mentust munandi.

Gestur Hovgaard vísti eisini á, at eitt størri samanhangið øki førir til vinnuligt margfeldni, og tað økir um útboðið og eftirspurningin og bótir um móguleikarnar hjá ymsum virki at samstarva.

– Og hjá virkjum bótir hetta um móguleikar at leggja til rættis, bæði í sambandi við flutning, goymslu og framleiðslu og samstundis verður tað lættari at keypa tænastr frá hvørjum øðrum.

Størsta avbjóðingin

Men Gestur Hovgaard minti eisini á, at tað er kanska tann politiska skipanin, bæði landið og kommunurnar, sum hevur ta størstu avbjóðingina.

– Politiska skipanin eigur at vera frammanfyri tíðina og hugsa um ferðslu, umhvørvið, útstykingar, tænastr, fólkasamanseting og trivnað í sambandi við tunnlin.

FRAMMANFYRI SÍNA TÍÐ

– Tað eru politikararnir sum hava tað størstu avbjóðingina nú Eysturoyartunnlin verður veruleiki og teir eiga at vera frammanfyri sína tíð, heldur Gestur Hovgaard, samfelagsfrøðingur

Samfelagsgranskarin vísti á, at í sambandi við fasta sambandið um Oyrasund, lögdu danskir og svenskir myndugleikar stóran dent á at skapa samstarv ímillum útbúgvarstovnar o.s.fr.

– Men ein avbjóðing, sum eisini liggur í politisku skipanini, er at rationalisera útbyggingar og rakstur.

– Skulu bæði Tórshavnar Havn og Runavíkar Havn byggjast út, nú Eysturoyartunnlin verður veruleiki, ella ber tað til at finna eitt arbeiðsbýti ímillum bæði plássini?

– Og ikki um at tala verður tað ein spurningur, um vit tora at fremja rationaliseringar í heilsuverkinum, nú tað verður styttri at ferðast ímillum plássini.

Og hvussu við iløgum í

skúlar og útbúgvingar, spyr hann eisini.

Gestur Hovgaard sigur, at tað veldst í stóran mun um, hvussu væl vit tora at taka avbjóðingar á okkum.

– Bara nakað so einfalt sum hýravnognskoyring er ein trupulleiki, sum kann taka seg upp. Fara tey, sum koyra hýravnog við Skálafjørðin at góðtaka, at hýravnognar koma úr Havn, inn á Skálafjørðin at koyra?

– Ella fer tað at bera til hjá Havnini og Runavík at samstarva um tænastr á eldraøkinum, hóast tað ikki er í samsvari við økisbýtið, sum er ásett???

– Kanska er røringur í, men almenningurin sær í hvussu so er ikki so nógv til tað, heldur Gestur Hovgaard.

» **Skulu bæði Tórshavnar Havn og Runavíkar Havn byggjast út?**